

בשם הזה, כי "איל" זה ע"פ השם שלו אליהו, "משולש" כי הוא מדבר על חכמת המשולשים⁹. הגר"א היה בקי בכל הדברים האלה, והשתמש בהם לפרש את התורה.

גם החזון איש היה בקי בכלל הזה

ז. החזון איש היה ג"כ בקי בכלל פיתגורס הזה. הוא כתב פירוש על הלכות קידוש החודש של הרמב"ם, "עמוק עמוק מי ימצאנו" (קהלת ז' כ"ד)¹⁰, ובהתחלה הוא מתחיל בכלל הזה. אבל הסגנון שלו קשה מאד, כי התוספות יום טוב אומר פשוט מאד: "המרובעים שנעשה בכל אחת מהצלעות הם שוים בשטחם למרובע שנעשה מהאלכסון", ואילו החזון איש כותב בסגנון אחר קשה מאד. הטבע של האשכנזים שהם עמקנים¹¹, והחזון איש ג"כ היה עמקן גדול¹². אבל הוא היה בקי בכלל הזה.

שבע הוכחות לכלל פיתגורס

ח. באיטליה היו ארבעה חכמים שכתבו פירוש על המשניות: הראשון שבהם "קול הרמ"ז", רבי משה זכות (נפטר בסביבות שנת תנ"א, לפני שלוש מאות שנה ויותר)¹³. אחריו "הון עשיר", רבי עמנואל חי ריקי, זה

9. פעם היה תלמיד חכם אחד בישיבה שלנו, שבא אלי בטענה: אמרת שתעשה אותי דיין, למה לא עשית אותי? אמרתי לו: מה אתה רוצה? אני בעצמי לא דיין, איך אעשה אותך דיין? נכניס אותך לתוך מקוה ונאמר לך "דיין דיין דיין..." תלמד ותיבחן ותהיה דיין. הוא בא מפרס ולמד שם כל מיני מדעים, אז התחיל לכתוב פירוש על ספר "איל משולש" של הגר"א. בספר הזה יש עשרה פרקים, והתחיל לכתוב על שלושה פרקים הראשונים, אבל לא הספיק לסיים ומסכן נפטר. פעם הוא הגיע למקום שהגר"א שם מדבר על בקע ותשלמו (מאמר רביעי), ובלועזית הבקע נקרא "סינוס" ותשלמו נקרא "קוסינוס". שאל אותי: האם מותר לכתוב את המלים האלה בהערה למטה? אמרתי לו: מותר, כי אתה בא להסביר כדי שייבנו הדור הזה. יום אחד בא אלי ואמר לי: יש חכם גדול, שהשתתף עם רבי חיים קנייבסקי שליט"א לכתוב הערות ופירושים על הלכות קידוש החודש של הרמב"ם, והוא אמר לי שלא להזכיר סינוס וקוסינוס בספר הזה, מה לעשות? אמרתי לו: תעשה מה שהוא אמר לך. אמנם למעשה אין בזה כלום, משום שאתה לא משנה את הלשון של הגר"א אלא רק מסביר בהערה למטה, אבל אם אתה הולך אחריו תעשה ככה. הוא קיבל לחץ מזה, ואמר לי: אתה לא תתן לי מכות על זה? אבל איזה מכות נתתי לך? אני רק מסביר לך, אם אתה רוצה תשמע לקולו של החכם הזה, ואם אתה לא רוצה אל תשמע לקולו. הרשות נתונה בידך, "הכל צפוי והרשות נתונה" (אבות פ"ג מט"ו).

10. הוא ישב שנתיים על זה, אבל הפסיק באמצע כי הכללים שם מסובכים עד מאד, ולא מצא זמן לגמור את זה. כל אחד יכול ללמוד עד פרק י"א, אבל מפרק י"ב ומעלה צריך מוח מיוחד, וגם צריך ספר שיעזור לך. אני הייתי לומד בילדותי את זה ולא מבין. אמנם היום יש לי ספרים לזה, אבל אין לי זמן וכח כי זה פחות מעניין אותי, שהרי זו האסטרונומיה הישנה של ימי הרמב"ם, ואילו היום הגישה השתנתה (אבל זה אותם חשבונות). למשל בימי הרמב"ם היו חושבים שהשמש מסובבת את כדור הארץ, והיום מזה ארבע מאות שנה אומרים שכדור הארץ מסובב את השמש. ויש מקום לדעה הזאת, כי היא כתובה בוודאי ובמדרש. ולא הזמן להאריך בזה. אבל עד היום קידוש החודש של רמב"ם הוא מדוייק להפליא. לפני כמה שנים היה יהודי אחד ברוסיה (אלכסנדר פרידמן) שלמד אסטרונומיה, הוא חזר בתשובה ע"י חב"ד, ועשה את הליון שנקרא "עמוס 2". אבל הקפיד שלא יעשו בו חילול שבת, וכשבאו לעשות נסיון בשבת, לא הסכים לזה. ופעם היה ראיון איתו, ואמר: "הדיוק של הרמב"ם בהלכות קידוש החודש הוא מעל הטבע, ושוה יותר מכל המחשבים הטובים באמריקה".

11. אחד לפני ארבע מאות שנה כתב: אף אחד לא יכול להבין את העומק השוכן בתוך לבם של חכמי אשכנז, עד שילמד בישיבותיהם עידן ועידנין (אבל לא הוסיף ופגל עידן...). כי אי אפשר להבין אותם (עיי' בספר קורא הדורות דף כ"ו ע"ב). כשאתה לומד מהרש"א עוד אפשר להבין אותו, אבל חכמים אחרים מאתה תקופה קשה להבין אותם.

12. פעם הוא עשה חשבונות של הלכות קידוש החודש בכמה דפים, ולא היה לו מחשב לבדוק אולי טעה. לכן קרא לאחד השמשים שלו רבי שרגא פייבל שטיינברג, ואמר לו: לפלוני יש מחשב שזה כמו חדר שלם, תבדוק שם אם החשבונות שלי מדוייקים. הלך ובדק, "ויטחן עד אשר דק" (שמות ל"ב כ'), ואמר לו שהכל בדיוק. אח"כ החזון איש אמר לו: תגנוז את כל החשבונות האלה, והתפלא: בשביל מה לגנוז מספרים? אמר לו: המספרים האלה קודש הם, "כי הקריבום לפני ה' ויקדשו" (במדבר י"ג), פירוש הלכות קידוש החודש של הרמב"ם זה קדוש וחשוב מאד.

13. בספר הזה יש לו דיבורים עמוקים. רבי דוד פארדו בספרו שושנים לדוד (בהקדמה) כותב עליו: "הלא לאמונה שדבריו עמוקים כדיבורי התוספות".

חכם שמסכן נהרג ע"י הגוים, והיה גם מקובל וגם משורר וגם פוסק¹⁴. אחריו ספר "בית דוד", של רבי דוד קורניאלדי. והרב חיד"א מזכיר כמה הגהות שכתב בספרים בשם "הגהות הרד"ק"¹⁵. ואחריו "שושנים לדוד" של רבי דוד פארדו. ובספר בית דוד יש דבר מיוחד, שבכל פעם שיש משהו מסובך בכללים של חשבון והנדסה הוא מסביר אותם. למשל התוספות יום טוב (כלאים פ"ג מ"א בסוף הערוגה שם) כותב: ואם הייתי מעתיק דבריו של אוקלידס וכותב הוכחות על משפט פיתגורס, כמעט יהיה חיבור בפני עצמו, ולכן מי שרוצה יעיין בכלל מ"ג (והגיה שם כלל מ"ז) מהמאמר הראשון לאוקלידס¹⁶. כל אחד משתוקק לדעת מה הוכחות לזה. ובא הרב בית דוד והשלים את זה, ובהקדמה לספרו כתב את תמצית ההוכחה לכלל פיתגורס. הכלל הזה יש לו שבע הוכחות, ההוכחה הארוכה ביותר כתובה בבית דוד שם, וההוכחה הקצרה ביותר מובאה בשם הגר"א, בספר דמשק אליעזר (לנדא. או"ח הלכות סוכה סימן תרל"א ס"ק ט"ז): "שמענו הוכחה לזה בשם הרב הגאון". והכוונה להגר"א. שם הוא מביא הוכחה פשוטה, שאתה רואה מול העינים את זה.

וכי אסור להזכיר את זה?!

ט. אבל הכלל הזה מובא בכל הספרים שלנו, בהרש"ש ובהגר"א ובתוספות יום טוב ובכל הספרים. וכי אסור להזכיר את זה? מה רע בדבר הזה? אלא שהם רוצים לרדוף, ואני מוכן שירדפו אותי. הרמב"ם כותב במכתב: אפילו אשמע מי שיחרף ויגדף אותי, שיעשה מה שירצה. לכן אני נותן עצה פשוטה להרב העורך "אור עליון", שיעזוב אותם, ואם ירצו שידברו עלי, "גם לכל הדברים אשר ידברו אל תתן לבך" (קהלת ז' כ"א), ותחליף נושא אחר, ואם לא רוצים אז תאטום אזניך, כי זה דור שגילו את האטום והאוזן שלהם אטומה, תעזבו אותי.

"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"

י. התורה אומרת שכדאי ללמוד הכל, וכשאתה בא לפסוק ענין אתה חייב לדעת הרבה דברים, ואי אפשר שאדם יפסוק כמו ענף שלא יודע כלום. זה מה שכתוב בפרשה: "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" (במדבר ח' א'), כל שבע החכמות צריכים להיות מוארים אל מול פני המנורה שזו התורה שלנו. לכן יש דברים שצריכים ללמוד אותם¹⁷. ולכן מותר ללמוד דברים כאלה, וכמובן במדה מסויימת, כדי שתוכל להבין את הגמרא. ואנחנו מזכירים דברים כאלה, וכולם במקורות שלנו. והנה קראתי לכם את הסיפור מתוך הספר "דרכי חיים", שלא תגידו שיש לי

14. הוא קרא לספר שלו "דקדוקי עניות", אבל כשבאו להדפיס אותו אמרו לו: הרב, מי יקנה דקדוקי עניות? אף אחד לא ירצה את זה, בוא נעשה לך שם חדש, "וקרא לך שם חדש" (ישעיה ס"ב ב'), וקרא לו "הון עשיר". בספר הזה כל מקום שיש חשבונות מסובכים במשנה ובתו"ט הוא מפשט אותם.

15. בימינו נדפסו כמה הגהות הרד"ק האלה, בספר "תורת משה" של רבי משה כהן (הבן של רבי שאול כהן). אבל מי שהדפיס לא ידע מי זה הרד"ק, כי לא יתכן שהרד"ק עושה הגהה על תוספות יום טוב?! הרי הרד"ק חי לפני שמונה מאות שנה (כימי הרמב"ם), ואילו תוספות יום טוב חי לפני ארבע מאות שנה. אבל זה לא הרד"ק הידוע, אלא זה רבי דוד קורניאלדי. והוכחה לזה, שבתוך ההגהות הוא כותב "בספרי ב"ד", זה ספר בית דוד.

16. אני לא יודע איפה הוא מצא אותו, כי בזמנו עוד לא תורגם הספר הזה. ואולי למד אותו בלועזית.

17. הגמרא (שבת קל"ה ע"א) אומרת שתינוק שנולד לשמונה חודשים הוא כמו אבן, ולכן אסור לנגוע בו כי הוא מוקצה. אבל החזון איש (יו"ד סי' קנ"ה אות ד') אומר שהיום השתנה הדין הזה, כי פעם הרפואה היתה בחיתוליה, ואילו היום הרפואה יותר טובה, ומטפלים בתינוק כזה ע"י "פגייה" וכדו', ולכן אסור לזרוק אותו, כי אתה חייב בנפש של בן אדם. והנה הרב חיד"א נולד לשבעה חודשים, ואמר שאין לו נפש ואין לו חיים. ובאה סבתא שלו, חיממה אותו ואמרה: הוא נושם, "ברוך השם הוא נושם" (ולכן נקרא חיד"א - חי נשא! התינוק הזה חי). ואתם יודעים כמה חי? 83 שנים. לולי החיד"א איפה היינו מוצאים כל המתקוות בלשון שלו, חיבר למעלה משמונים ספרים וזורם כמו מים.

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

מסתבר שבבית המקדש נחליף שמן זית זך כתית למאור בחשמל, אלא החשמל יהיה כתוספת, ואז "כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום" (שמות י"ח כ"ג).

אתם חושבים שהרב עובדיה ע"ה חולק על מרן?!

יב. למה אני מזכיר את זה? כי הרבה פעמים עושים מחלוקות עד לב השמים, אבל אפשר להבין אחד את השני. אחד כתב קושיא על הרב עובדיה ע"ה, כי הרב (יביע אומר ח"א סי' ל"ד) אומר שיש לנו ספק בכהנים אם הם כהנים אמיתיים או כהני חזקה, ולכן עושים ספק ספיקא מזה. והוא מקשה: היתכן? הרי מרן לא מביא סברא זו שכהנים שלנו הם כהני חזקה! אבל מה הקושיא הזאת, הרי מרן דיבר על כהן ברור, וכל הספק הזה בכהנים חידש מהרשד"ם (רבי שמואל די מודינא) שהיה קצת אחרי מרן, והוא אמר שהכהנים בימינו כהני חזקה הם (חאה"ע סי' רל"ה). ויכול להיות שזה בגלל שבאו גרושים מספרד שהכהונה שלהם לא היתה כ"כ ברורה או מסיבות אחרות. ולא עוד אלא שהרב עובדיה ע"ה מצא אסמכתא בספר חסידים (הוצאת מקיצי נרדמים סי' תר"ל) שחלק גדול מהכהנים בימינו הם לא כהנים אמיתיים. ולכן הרב עושה מזה ספק ספיקא. אז אתם חושבים שהוא חולק על מרן?!

כל העולם יעסוק בספרי

יג. חכם אחד אמר לי שיש לו ספר של חכם מרוקאי, שהביא שבעים מקומות שהרב עובדיה חולק על מרן. ואני לא מאמין לזה, כי הרב עובדיה אומר שהלכה כמרן אפילו נגד אלף פוסקים, וחוזר כמה פעמים על זה. וגם הרב משאש אומר ככה (מזרח שמש י"ד סי' ק"י ס"ט) ²⁰. אז איך פתאום מצאו שבעים מקורות? אולי שנים-שלושה מקורות, לא יותר מזה. למשל הרב במצרים הנהיג שיעשו קידוש בליל שבת בבית הכנסת, והרי מרן (סי' רס"ט ס"א) אומר שלא עושים ככה, אלא בגלל שהיו במצרים הרבה עמי הארץ, שהולכים הביתה ואוכלים ונרדמים כמו יום חול, "ואכלת ושבעת וברחת"... ולא מברכים כלום. לכן הרב סמך על הפוסקים שמתירים בזה, ועשה להם קידוש בבית הכנסת, כדי שלפחות יראו שיש קידוש בליל שבת (ולא היה יכול לומר להם שיביאו מזונות וכוסכוס וכופתאות וכדו', כי יאמרו שהוא מחמיר עליהם). והוא כתב תשובה בשו"ת יביע אומר (ח"א חאו"ח סי' ט"ו) על זה ²¹. **למה לחפש עלילות ולהקשות על הרב**

בשבת על אור החשמל, ולברך עליו "להדליק נר של שבת". אבל יש ויכוח בזה, ובמיוחד בארץ ישראל שהחשמל נעשה בחילול שבת (עי' בעלון מס' 16 אותיות י"ב-י"ד, ועוד).

20. פעם חשבתי שזו המצאה של הרב משאש, אבל באמת זה משהו עתיק, כי כבר רבי יעקב בן צור אמר ככה (שו"ת משפט וצדקה ביעקב ח"ב סי' ה'). זה הרב יעב"ץ הספרדי, לא היעב"ץ הרגיל רבי יעקב עמדיו בן צבי, והוא היה לפני שלוש מאות שנה, קצת לפני היעב"ץ הידוע.

21. או למשל במקרה שאדם היה אנוס ולא הניח תפלין במשך היום, והתפלל ערבית מוקדם כשעדיין עוד יום (למשל התפלל בבית הכנסת אליהו הנביא כאן בבני ברק שמתפללים מוקדם מאד), ואח"כ נזכר שלא הניח תפלין היום, האם יכול להניח עכשיו או לא? מרן (סימן ל' סעיף ה') אומר שאין לו להניחם. ואילו הרב עובדיה ע"ה (ילקו"י ח"א עמוד ל"ח) אומר שכיון שיש דעות שערבית אינה הופכת את היום ללילה, לכן יניח תפלין בלי ברכה. ופעם האברך שכתב פירוש על איל משולש (עי' לעיל הערה 9), אמר לי: איך הרב עובדיה חולק על מרן? והרי "קבלנו הוראות מרן". אמרתי לו: וכי הרב לא יודע שקיבלנו הוראות מרן עד שכבודו גילה את זה מתהום הנשיה? אבל באמת זה לא נגד מרן, כי אם היה אומר לברך - זה נגד מרן, אבל אם לא אומר לברך אז ממה נפשך, אם ההלכה לא כמו מרן עשה בסדר, ואם ההלכה כמו מרן אין הכי נמי הוא מניחן כמו רצועות בעלמא. והרי מן הדין לילה זמן תפלין ומותר להניח תפלין בלילה, אלא שחכמים גזרו שמא יישן בהם (ש"ע שם ס"ב), ולכן אם אדם מניח אותם לכמה דקות לומר בהם פרשת "וידבר" וכדו', אין כלום בזה. אנו מתחשבים גם בדעות שחולקות על

ספר של אריסטו שמספר על רבי שמעלק'ה... היעלה על הדעת שטויות כאלה? והוא אומר שם שכאשר תדבר עם אנשים שרחוקים מן הדת ושומעים דברים כאלה, הם אומרים: לא ידענו שיש כזאת חכמה בתורה, וככה ילמדו את התורה. זה ריוח ולא הפסד ללמוד את זה.

שמן זית זך להעלות נר "תמיד"

יא. הרב יוסף משאש ע"ה ¹⁸ כתב בספרו נר מצוה (עמוד ט"ו), שלא יתכן שלעתיד לבוא ידליקו מגורה משמן זית, כי זה לא מכובד שכל הבתים בירושלים מוארים בחשמל ופלורוסנט, ואילו בית המקדש מואר בשמן זית, והרי אפילו אלף מגורות של שמן זית לא יספיקו להאיר ככה, ולכן חייבים לעשות חשמל. וקמו עליו: הרי התורה לא משתנה, מה אתה עושה "חוכמעס"?! והוא ענה להם על זה (עי' אוצר המכתבים ח"ב סי' אלף ש"ה). אבל נראה לי שהאמת תמיד נמצאת באמצע, ויעשו שמן זית זך כמו שכתוב בתורה בלי לשנות כלום, אבל בסביבות החדר יעשו מגורות חשמל. וכמו שאנחנו עושים בליל שבת, שמדליקים נר שמן זית ומדליקים גם חשמל בבית ¹⁹. ולא

18. אין לי את הספרים שלו. אביו רבי חיים משאש ע"ה השאיר אותו בגיל קטן מאד כשהיה בן שנים עשרה. והיו לו עוד אחים אבל הוא הגדול שבהם. הוא לא מצא פרנסה, ולמד שלושים מלאכות שונות, חרת מצבות וכתב קינות ושירים ולהבדיל תפלין ומזונות. יש לו ספר "אוצר המכתבים" שלושה כרכים, ואם תקח ספר תקרא אותו עד הבוקר בלי לישון, מרוב הסגנון היפה שלו. למשל הוא כותב שם: "תנופת העט כעת" (ח"א סי' רצ"ד ועוד), כלומר העט שלי מתנופף עכשיו, למה? כי שלחתי לך תפלין אז שלח מהר הכסף (שם סי' ש"ע), מה אתה מתעכב?! "מהר המלט שמה" (בראשית י"ט כ"ב), שמה ראשי תיבות שלח מהר הכסף. 19. ולדעת הרב עובדיה ע"ה (חזון עובדיה-שבת א' עמ' ר"ב) אפשר לצאת ידי חובה

בזכותך!

עוד 500 אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן'

בתרומה של 520 ₪
הנך זכאי להנציח שם
לברכה, הצלחה ולע"נ

בתרומה של 260 ₪
הנך זוכה להיות שותף בהפצה של
500 עלוני "בית נאמן"

לפרטים ותרומות:

052-7120554 | 08-6727523

או באתר: <http://yh4.vp4.me/new>

אפשר לתרום גם ע"י <<

מנין לרש"י שאסור לאכול מצה וחמץ ביחד בפסח שני?

טז. בפרשה הזאת כתוב על פסח שני, "על מצות ומרורים יאכלהו" (במדבר ט' י"א). רש"י כותב שאין הבדל בין פסח ראשון לשני, אלא שבפסח ראשון החמץ בבל יראה ובל ימצא, ואילו בפסח שני מצה וחמץ עמו בבית, **"ואינו אסור אלא עמו באכילתו"** (רש"י שם פסוק י'). מה הפשט? שבפסח שני אסור לאכול את הקרבן עם חמץ ביחד, אבל מותר שיהיה חמץ בבית, ומי שהיה טמא יגמור לאכול את קרבן פסח שני, ואח"כ יאכל מה שירצה. בא המנחת חינוך (מצוה שפ"א) וכתב על זה: צע"ג - **צריך עיון גדול**²², מנין לרש"י מה שכתב "ואינו אסור אלא עמו באכילתו"? **מי אמר לרש"י שאסור לאכול בפסח שני מצה וחמץ ביחד**, אולי מותר לאכול מצה וחמץ יחד עם קרבן פסח, שהרי התורה אמרה לאכול מצות, ואני אוכל מצות רק שהחמץ זה תוספת "בונוס". **הרב שך ע"ה** (אבי עזרי"פ" מהלכות קרבן פסח ה"ט"ו) תירץ שלא זו כוונת רש"י, אלא הכוונה ככה: ואינו אסור, אלא גם עמו באכילתו מותר. וא"כ מותר לאכול שניהם ביחד. אבל זה לא הפשט, כי אם ככה היה צריך רש"י לומר ואינו אסור "אפילו" עמו באכילתו, ולא "אלא" עמו באכילתו. הקושיא הזאת מעיקה על האדם, **וב"ה מצאתי הסבר כ"כ פשוט**. המשנה בפסחים (דף צ"ה ע"א) אומרת: מה בין פסח ראשון לפסח שני? פסח ראשון אסור חמץ בבל יראה ובל ימצא, **ופסח שני מצה וחמץ עמו בבית**. למה כתוב במשנה "בבית", הרי מספיק לומר "מצה וחמץ עמו" וזה משמע אפילו ביחד. אלא **משמע שדוקא בבית מותר אבל לאכול ביחד אסור**. ומלת "בבית" היתירה במשנה, הביאה את רש"י לכתוב "ואינו אסור אלא עמו באכילתו". זה הפשט הפשוט. (עיין בחוברת אור תורה טבת תש"ן סי' מ"ח אות ט', סיון תשנ"ג עמ' תרפ"ג, אב תשנ"ג סי' קס"ג, תמוז תשע"ז סי' קל"ה).

מדוע רבנו הקדוש לא כתב "תפלת ערבית רשות"

יז. עוד דוגמא לזה, בפרק תפלת השחר (ברכות פ"ד מ"א) כתוב: **"תפלת הערב אין לה קבע"**, והגמרא (דף כ"ז ע"ב) אומרת: מה פירוש "אין לה קבע"? אם הכוונה שזמנה כל הלילה, אז שהמשנה תגיד תפלת הערב כל הלילה, אלא הכוונה שאינה חובה, כמאן דאמר תפלת ערבית רשות. אבל עדיין קשה על זה, אם ככה למה המשנה אמרה "תפלת הערב אין לה קבע", היתה צריכה לומר בפשטות תפלת הערב רשות? אלא ההסבר שרבנו הקדוש לא רצה לכתוב ככה, כי סבו רבן גמליאל הודח מנשיאותו בגלל הדבר הזה, שהרי הוא היה נשיא, ועל הויכוח אם תפלת ערבית רשות או חובה אמרו "תא ונעבריה", כלומר בואו

22. המנחת חינוך יש לו שטה מיוחדת, שאפילו על קושיא קטנטנה כותב עליה "צע"ג". לפני הקבר של אבא בהר הזיתים, כתוב שם: "163 מדרגות". פעם הגעתי לשם, וכשראיתי את זה אמרתי: 163 גימטריא צע"ג, למה? כי אבא היה גדול בעיון מאד (ולא משנה אם תקראו לזה "עיון תוניסאי" או לא... זאת האמת), ועל קושיות עצומות היה יושב שעות עד שמתרץ אותן, כי היה חריף מאד.

עובדיה?! מה גרויח מזה?! עוד דור אחד-שנים כל העולם יקרא בספריו. אנשים חושבים לעצמם: מצאתי קושיא על הרב עובדיה, אז אני גדול יותר ממנו... לא עושים ככה.

"תפסיק להיות חריף, תלמד פשט"

יד. **הגאון מוילנא** היה לו תלמיד אחד, **רבי צבי הירש מסימיאטיץ**, שהיה חריף מאד ואוהב חריפות הרבה. והוא אמר לו: תפסיק להיות חריף, תלמד פשט. אמר לו: הרב, אתה יודע כמה יש חריפות בספר "אורים ותומים" של רבי יהונתן אייבשיץ, מתוק מדבש. אמר לו: תבחר דיבור יפה מהספר הזה, ותגיד לי אותו. רבי צבי הירש בחר דיבור חריף משם, וחזר אל הגאון, ואמר לו: הרב, אגיד לך איזו חריפות מאורים ותומים. הוא הגיד לו. וכשסיים, הגר"א אמר לו: אני אוסיף עוד על דבריך. והוסיף הרבה עד שהראה לו שלפי זה נוכל לעקור הלכות מהשלחן ערוך ולחלוק על הגמרא וכו', ולא עושים ככה. ואמר לו: כשלומדים בצורה כזאת האדם כל יום ויום עולה בדרגה גבוהה יותר, מתחילה הוא יודע ללמוד כמו רש"י, אח"כ נעשה חריף יותר כמו רבנו תם, אח"כ חריף יותר כמו הגאונים, ואח"כ חריף יותר כמו רב אשי ורבינא וכו', רק חסר לו קרניים... **אבל כשתלמד בדרך פשט, תראה כמה יפה הלימוד הזה**, רק שאינך יודע מה זה "פשט". ועוד אמר לו הגר"א: ע"י לימוד הפשט תרגיש את החסרון שלך, כי לפעמים אתה לומד גמרא וטורח להבין אותה, ורק אחרי כמה שעות אתה מוצא את ההסבר שלה (ואין לך "מוסף רש"י" כמו שיש היום ב"ה, שמראה לך מה רש"י הסביר עוד במקום אחר). ויום אחד אתה מוצא רש"י במקום אחר שכתב מלה אחת, ואתה מתפלא: איך רש"י כיוון לכל מה שאמרתי?!... אני השקעתי שש שעות בזה, ורש"י כתב את זה פחות משש שניות! ככה אתה מבין מה זה ראשונים (ספר עליות אליהו הערה ע"ז). דוד המלך לא אוהב חריפות, וכמו שאמר "ואענה חורפי דבר כי בשמך בטחתי" (תהלים קי"ט מ"ב), זה לא טוב מי שעושה הרבה חריפות...

על הבעל להכין את הנר ומדליקתו האשה

טו. פעם הייתי הולך לשיבת רשב"י בתל אביב בימי שני ורביעי, כי **הרב עובדיה ע"ה** היה בא למסור שיעור שם. הוא היה מגיע מאוחר, והיו אומרים לי להגיד בינתיים כמה מלים. אני מגיד כמה מלים מהבן איש חי, וכשהרב עובדיה מגיע הייתי מפסיק וסוגר את הספר, והרב אומר לי: תמשיך עוד, אני עייף.... פעם למדנו בבן איש חי (ש"ב פרשת נח אות'ו) שהבעל יכין את הפתילות בשביל נר שבת, **כי ההדלקה תעשה האשה והכנת הפתילות יעשה הבעל**. והרב לחש לי: זה רמוז במשנה "על שלש עבירות נשים מתות בשעת לדתן, על שאינן זהירות בנדה ובחלה **ובהדלקת הנר**" (שבת פ"ב מ"ו), למה כתוב ובהדלקת הנר? צריך לומר בנדה ובחלה ובנר. אלא לומר לך שהאשה תעשה רק את **ההדלקה של הנר**, כי ההכנה יעשה הבעל ולא האשה. חידוש יפה מאד. שאלתי אותו: מי אמר את זה? אמר לי: תוספות רבי עקיבא איגר

(במשנה שם). התפלאתי: רבי עקיבא איגר לא עושה דברים כאלה, כי רק הספרדים עושים דקדוקים במלים, ואילו האשכנזים מקשים ומפלפלים בחריפות. אבל הרב אמר אז שתקתי. כשהלכתי הביתה, **ראיתי שרבי עקיבא איגר מציין שם שזה מספר שושנים לדוד של רבי דוד פארדו** (שם). זו חשיבה ספרדית. אדם צריך לדעת כמה חשובה הדרך הזאת, ומלה אחת במשנה לא נכתבה בחנם.

מרו, זו דעתו של הרב ע"ה.

המלצתו החמה של מרן הגאון הרב מאיר מאוזו שליט"א
לכבוד ידידנו היקר הרה"ג שלום וברכה!
קבלתי את ספרו החביב "אור עליון", מלא מאמרים יקרים לחיוך המאונה בטוב טעם ודעת. וכבר בראיתי מודעה עליו (בעלון שלכם) הזמנתי אותו מחנות ספרים ועברתי על פני כלו.
בברכה רבה ויפוצו מעינותיך חוצה נאמן

מחזק | מיסטי | מותח | אקטואלי | מרגש | סחף
054-8413979
צלצלו
ניתן לתרום הספר לע"ג/להצלה ואנו חולק הספר + הסדקה שלכם.
ניתן לקבל הספר להחיותו במקומות ציבוריים

חיד"א, שהיה אהוב על כל עם ישראל. וכאשר הביאו את עצמותיו לארץ ישראל (בשנת תש"כ), כתבו מאמר בעיתון שהגיע אלינו מחו"ל: **החיד"א - חידה מופלאה היא**, איך זכה האיש הזה להיות מקובל בכל תפוצות ישראל?! ואיך באמת זכה לזה? כי הדברים שלו מתוקים מדבש, ואף פעם לא יפגע בחכם גם בכתיבה וגם בדיבור, וכ"כ פקח היה בזה²⁵. הרב חיד"א מיוחד, שלעולם לא תמצא בספריו מלים קשות.

דברי אבן עזרא קשים

יט. באבן עזרא על הפרשה יש דיבור אחד שלא מבינים אותו. כתוב בפסוק: **"והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח, ונכרתה הנפש ההיא מעמיה"** (במדבר ט' י"ג), כלומר אדם שהוא טהור ולא היה בדרך ולא עשה פסח חייב כרת. **מה הכוונה של הפסוק?** שהאדם הזה גם היה טהור, שלא תגיד שלא היה יכול להקריב בטומאה, **והוא גם לא היה מסתובב בדרך רחוקה**, ואם בכל זאת חדל ולא עשה פסח חייב כרת. **אבן עזרא כותב שם: "ובדרך" - או בדרך, כמו ומכה אביו ואמו**. וקשה על זה, הרי הפירוש בפסוק להיפך, שהאיש הזה גם היה טהור וגם לא היה מסתובב בדרך, וא"כ למה הוסיף "או"? ומה שהביא דוגמא מהפסוק "ומכה אביו ואמו", הרי שם זה משהו אחר, כי לא צריך שיכה את שניהם, ולכן הפירוש ומכה אביו או אמו, אבל כאן למה תפרש ככה?! המפרשים לא הבינו את זה, **ויש שביארו כוונת אבן עזרא שבא ללמד שנבטא את הוא'ו של "ובדרך" כאילו שיש לפניה אל"ף**, "אובדרך"²⁶. אבל דבר ראשון, זה דחוק. דבר שני, אם אבן עזרא בא ללמד אותנו איך מבטאים את השורוק, וכי זו השורוק הראשונה שמצא בתורה?! אין מאה פעמים ווי"ם כאלה עד פרשת בהעלותך?! איפה היית כל הזמן?!

פירוש רבי חי טייב זצ"ל בכוונת אבן עזרא

כ. מה התשובה לזה? **לפני מאתיים שנה רבי שאול כהן שאל את רבי חי טייב ע"ה על זה²⁷**, והוא ענה לו ככה: בפסוק למעלה כתוב "איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם או לדורותיכם" (במדבר ט' י), ואבן עזרא כותב: "לכם - לטמא נפש, או לדורותיכם - טמא לנפש ודרך רחוקה". מה הכוונה שלו? כי בדורו של משה רבנו כולם היו חיים ביחד, וא"כ לא יתכן "בדרך רחוקה", כי גם אם התרחקת תרכב על סוס או חמור ותגיע למשכן לעשות פסח, אלא על כרחך לא יצוייר אצלם "בדרך רחוקה", רק בנוגע לדורותיכם, אבל טמא שייך בין לכם ובין לדורותיכם. ולכן אותו דבר כאן, כשהפסוק אומר "אשר הוא טהור ובדרך לא היה", הכוונה "אשר הוא טהור" - בימינו, או "בדרך לא היה" - בזמן הדורות הבאים. וא"כ צריך לפרש בפסוק "או" בדרך לא היה (ועיי' בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' שי"ח). אמנם זה תירוץ חריף, אבל אי אפשר ליישב את אבן עזרא בפירושים אחרים,

25. פעם בא אליו שוטה אחד שקראו לו "חכם", והביא לו אתרוג שהיה מלא נמשים וכתמים (אחרי חג הסוכות), ואמר לו: לדעתך זה אתרוג כשר, מה אתה אומר? הרב חיד"א הסתכל ואמר: "זה פרי עץ הדר". כאילו הוא שאל אותו האם זה לימון או אתרוג... אבל כיון שהאתרוג פסול, והוא ידע שזה אדם זקן שמחזיק מעצמו שהוא אף פעם לא טועה, לכן מצא את הדרך להמלט מזה. (ספר מעגל טוב עמ' 112).
26. בישיבה של הרב פינסון בחו"ל היה לנו תלמיד חכם אחד קצת עקשן, וכשהביאו לו תלמיד להכין אותו לבר מצוה, היה אומר לו: וזכבתם ווקשרתם. שאלו אותו: מאיפה הבאת את הוזה? אמר להם: אם ע"פ המודרנים קוראים לוא"ו כמו ב"ת רפויה, אז כשהוא"ו שורוק נעשה אותה וו... אבל זה לא נכון, כי וא"ו שורוק לכל הדעות קוראים אותה או. ככה כתבו אבן עזרא (עיי' בפירושו לספר שמות א', ב-ג. ועוד) והרד"ק (בכמה מקומות), וככה מובא בלחם הבכורים (דף מ"ט ע"א. אני זוכר את הדף הזה כמניי ימי העומר. ובנד"מ עמ' קפ"ג).
27. אני טעיתי פעם וחשבתי שהכוונה על רבי יצחק טייב בעל ערך השלחן (עיי' במבוא לספר "משפט כתוב" עמוד י"ב), אבל זה לא נכון, אלא רבי יצחק חי טייב מחבר ספר חלב חטים.

ונעביר אותו מנשיאותו, והורידו אותו מהנשיאות (ברכות שם)²³. וכיון שרבן גמליאל סובר שתפלת ערבית חובה, א"כ איך נכדו רבנו הקדוש יכתוב "תפלת ערבית רשות", הרי זו פגיעה בכבוד הסבא. ולכן כתב ברמז: "תפלת ערבית אין לה קבע". צריך ללמוד לדייק במשנה.

לכתוב תמיד בעדינות

יח. את הדרך הזאת מוצאים במיוחד אצל חכמי איטליה שהזכרנו. צריך לעשות ספר עם כל הפירושים של החכמים האלה ביחד, קול הרמ"ז, הון עשיר, בית דוד קוריאנלדי, ושושנים לדוד. אמנם יש קצת בעיה בספר שושנים לדוד, שהוא יורד על בית דוד במלים קשות מאד. ואם יכולתי הייתי מוריד את המלים האלה, אבל אסור לעשות את זה. ולכן מי שיוציא ישאיר הכל כמות שהוא, רק יכתוב הערה ויביא שם את ההקדמה שלו שאומר שהתחרט על זה²⁴. אמנם רבי דוד פארדו היה גאון אדיר, אבל כשיורד על בן אדם שוטף אותו. צריך לדעת לא לכתוב ככה, אלא לכתוב תמיד בעדינות. נלמד לקח מהרב

23. פעם רבי אליהו ענקרי שליט"א היה לומד גמרא אצל אבא (בשנת תשכ"ב. לפני שהרב פינסון פתח את הישיבה שלו), והוא הסביר לו את הגמרא הזאת שחכמים אמרו "תא ונעבריה". ואמר לו: אומרים שאין דמוקרטיה בזמן התלמוד, הרי אין לך דמוקרטיה גדולה מזו, שהרי רבן גמליאל הוא דור חמישי לנשיאות מהלל הזקן (הלל, רבן שמעון, רבן גמליאל, רבן שמעון ורבן גמליאל), וכיון שאמר דבר שלא מצא חן כ"כ בעיני העם, מיד אמרו: "תא נעבריה", ובאו גוריד אותו מהנשיאות. והורידו אותו בלי בחירות ובלי פרוטקציות. זו "דמוקרטיה במיטבה". אח"כ הביאו את רבי אלעזר בן עזריה ובסופו של דבר רבן גמליאל התפייס עם רבי יהושע.
24. הרב בית דוד תבע אותו לדין תורה על זה, ואמר לו: ככה אתה כותב עלי? מה עשיתי לך? אמר לו: **אני מקבל על עצמי שלא אכתוב עליך יותר**. וככה עשה בחלק ב', אבל גם שם במשנה אחת (כלים פ"י מ"ה) עוד פעם ירד עליו באש וגפריית.

בשורה טובה לשוחרי התורה והמצוות

כידוע עילוי גדול הוא לנשמות הנפטרים להנציח את שמותיהם בספרי לימוד אשר ילמדו בהם תלמידי חכמים

לכן מכון "ארח צדיקים" יצא במבצע גדול ונרחב אשר בו אדם הרוצה להעלות את נשמת יקריו למקום גבוה בגן עדן יוכל בתרומה למוסדות לעשות כן.

בתרומתכם אנו ננציח את שמות יקירכם

בזמן ספרי מנחם הגאון רבי חיים חי חיינה הכתן זצ"ל ואנו נחלקם לשיבתנו, כללים ובתי מדרש שילמדו מתוכם.

וכך תעשו נחת רוח לקרובי משפחתכם בקלות ללא תאמץ כלל

לפרטים והזמנות: 08-6727523
050-4174471
(בבקר מהשעה 8:30-1:30 ובערב מהשעה 20:30-22:00)

ארח צדיקים

כי אחרת נצטרך לומר שאבן עזרא טעה בזה, אבל הוא דייקן מאד ולא יעשה שגיאה כזאת. לכן צריכים ללמוד וליהנות מהלימוד הזה. **העיון שלנו זה לא "עיון תוניסאי", אלא זה העיון של כל העדות**, רק שבדור הזה המח השתבש ולא יודעים מה זה "עיון", לכן חושבים שזה עיון תוניסאי, וכותבים עלי: "איפה העיון התוניסאי?" (עי' בעלון הקודם הערה 10)²⁸.

רבי מיכאל נימני זצ"ל

כא. השבוע הזה עושים בחו"ל אזכרת האחד עשר חודש של המנוח **רבי מיכאל נימני ע"ה**. הצדיק הזה היה אדם מיוחד במינו, היה נותן תמיד לכולם, "פזר נתן לאביונים" (תהלים קי"ב ט'). אנחנו היינו באים אליו ואוכלים אצלו בשבת, ואפילו פרוטה אתה לא משלם על זה. בבוקר היינו עושים שם תפלה, והוא מביא עוגיות וכל מיני דברים. וגם היה עושה 'דינר' בבית שלו על חשבונו, ומביא מתנות ומאכלים שם, וכששואלים אותו: כמה עולה? היה עונה: "לא צריך". ועוד הוא תורם בעצמו בשביל הברכות לישיבה, כי היה אדם מיוחד²⁹. הוא החזיר בתשובה מאות

28. איפה רמוז העיון התוניסאי? "ואני תפלתי לך ה' עת רצון" (תהלים ס"ט י"ד), "עת" ראשי תיבות **עיון תוניסאי**, כי מי שמבין אותו יהיה לו רצון גם בשמים וגם בארץ. **29.** אמנם יש לו מתנגדים, אבל אין אדם בעולם שאין לו מתנגדים, וגם לי יש מתנגדים... נו, זו

אנשים (ואולי אלפים), שהיו באים אליו ושואלים אותו ומתייעצים איתו. בזמן האחרון המצב שם נחלש, וגם היהודים לא גרים שם בסביבה, ולכן צריך לעודד את המניין שלו. ויש לו גם כולל אברכים, וצריך לעודד לתרום לשם³⁰. זכות המדות הטובות של המנוח, "פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד, קרנו תרום בכבוד" (שם). יהי רצון שדברי התורה האלה יהיו למנוחתו, ולמנוחת כל עם ישראל שסבלו הרבה בשואה ובעוד מקומות, שנזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים ברדיו "קול ברמה", **ואת כל הקוראים אח"כ בעלון "בית נאמן"**, הם ומשפחתם וכל אשר להם. מלכא דעלמא הוא יברך יתהון, ויזכה יתהון, וימלא משאלות לבם לטובה, בריאות איתנה והצלחה רבה, אושר ועושר וכבוד, אורך ימים ושנות חיים, וכן יהי רצון וגאמר אמן.

ראיה! הרי הם מתנגדים שאני מזכיר את פיתגורס, משוגעים שכמותם, גם חוות יאיר מזכיר אותו, וגם תוספות יום טוב מזכיר אותו, וכולם מזכירים אותו, וכמו שאמרנו בהתחלה.

30. היה שם יהודי אחד שכל הזמן היה תורם בעין יפה שם, אבל התרוש מסכן, אתם יודעים למה? כי הוא השקיע כספים במניות בכל מיני דברים. וצריכים לדעת שהמניות הן מסוכנות ולא להשקיע בהם. פעם שאלו חסיד אחד מחסידי חב"ד: במה התעשרת? אמר להם: שמעתי בקול הרבי שאומר לא להשקיע במניות, ולא השקעתי. כל אלה שמשקיעים אח"כ אומרים "אלו העבירו בתוכו בחורבה, ולא שקע צרינו בתוכו דיינו", למה אנחנו נשקע? שישקעו הצרים שלנו. אבל הבן אדם הזה שקע, ושמונה עשר מליון דולר הלכו וירדו במניות רח"ל. **צריך לדעת מה שה' נותן מבורך, ורק אם יש לך דבר כזה שתון שבוע-שבועיים תרוח מזה, אין הכי נמי, אבל אם אין לך דבר כזה לא חייבים להתעשר, אל תיגע להעשיר" (משלי כ"ג ד).** המנוח היה נעזר ביהודי הזה, אבל עכשיו שהוא התרוש, צריכים לעזור ולחזק את המניין והכולל שלו.

חמשה חומשי תורה עם פירושו "תורת רחמים" לנדר רבי רחמים חי חויתה הכותב זצ"ל

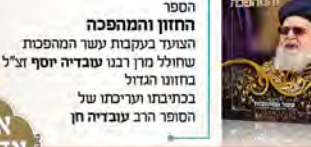
שמחת כהן (מהדורה חדשה) חיים ושלוה ודוד יצחק על התורה למור'ו יצחק טייב עליה

התלת ה' מנאר רחמים תקפו של נס ניתן להשיג גם בצפנית

צרפתי מנחת ערב טועמיה חיים

הספר החזון והמהפכה הוערך בעקבות עשר המהפכות שחולל מורנו שבדיה יוסף זצ"ל בחזונו הגדול בכתיבתו ועיסוקו של הסופר הרב עובדיה חן

מוקדי מכירת ספרי הגונון: ירושלים: רחוב קהתי 22 גבעתי שאלו | בתאום מראש | קונית כניסה 04-449460 | בני ברק: 02-6160425 | חנות הספרים בשיבת "כסא רחמים" ע"י אלעד רח"י יוס' בן קסמא 41 | עבריה: 054-0477620 | קרית גת: חנות תשמישי קדושה "מחשבה נהירה" | בתאום במשרד | אשקלון: חנות מוריה רחוב העבודה | אשדוד: 050-4174471 | נתבות: בחנות ספרים אצל ר' יהודה הדאד מרחב מסחר רב"ם' ליד סופר זל | שאר אזורים הארץ: 050-4174471 או 05-6727523

050-4174471 | 08-6727523
 rahamim12@012.net.il

אשכול הכופר

מחירושויו על התורה פרישת שלח לך

מחורו של מורנו ורבנו מור הנאון **רבי רחמים חי חויתה הכותב זצוק"ל ראב"ד ברבא ומגדולי ראשי הישיבות שבה מתור ספר "תורת רחמים"**

אשכול הכופר (י"ג, ט"ז) ויקרא משה להושע בן נון יושע פירש רש"י התפלל עליו י"ה יושיעך מעצת המרגלים. ומה שלא התפלל על כולם שלא יוציאו דיבת הארץ לפי שהקב"ה אמר להם אני אמרתי אעלה אתכם וכו' חייכם שאני נותן לכם מקום לטעות וכו' כמו שפירש רש"י לעיל (שמות ג' י"ז), אך על יושע התפלל לפי שידע שהוא עתיד להכניסם לארץ כמו שנתנבאו אלדד ומידד כמו שפירש רש"י בפרשה הקודמת (בהעלותך י"ב א') וחשש שאם ח"ו יטעה אחריהם מי מכניסם. א"נ לפי שהוא תלמידו. ומטעם זה נשתבח רק כלב כמו שנאמר בסמוך ועבדי כלב עקב היתה וגו' ולא יושע גם כן משום דיהושע כבר התפלל עליו משה אבל על כלב לא התפלל ומצד עצמו לא היה בעצתם וזהו עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי (לקמן י"ד כ"ד) מצד עצמו. ומטעם זה זכה גם כן שנתנו לו את העיר חברון כמו שפירש רש"י בפסוק ולו אתן את הארץ אשר דרך בה וגו' (דברים א' ל"ו): (שיירי מנחה)

(שם) **ויקרא משה וגו'.** בתרגום יונתן בן עוזיאל וכד חמא משה ענותנותיה דהושע קרי ליה יהושע. כי העניו נעשה מרכבה לשכינה ולכן נתן לו בשמו שם י"ה. ויש להרחיב עוד במה שאמרנו בגמרא (שבת נ"ו ע"א) ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה'

ילדי גאלה

לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה
בית נאמן לילדים מתוך שיעורו של מרן ראש הישיבה שליט"א

גליון 72

לחצו לתספור

התורה נותנת לאדם עצה ותושיה לעשות כל דבר בחכמה. בתלמוד הירושלמי

(מסכת סוטה פרק ה' הלכה ג') מספר שפעם המלך הטיל על ריש גלותא [ראש הגולה, נשיא היהודים] להביא לו בית מלא תבואה בגדל שטח של ארבעים על ארבעים אמה [ארבעים אמה ארך וארבעים אמה רחב]. אמר לו ריש גלותא: "זה הרבה מאד כסף, איך אביא לך את זה?" אמר לו: "יש לך הרבה יהודים אז תטיל עליהם מסים", אמר לו: "הם כבר כורעים תחת נטל המסים, איך נוסף עליהם?" אמר לו המלך: "דבר המלך הוא, אין להשיב". ריש גלותא חשב איך לגבות את הכסף מהיהודים והחליט להתיעץ עם הרב מה להגיד להם. הלך אל הרב, והוא היה לומד בשעור מסכת סוטה (דף כ"ז עמוד ב'), במשנה שם לגבי "ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה" (במדבר ל"ה ה'), וריש גלותא חכה עד שיגמרו את השיעור. אחרי השיעור, אמר לו: "המלך הטיל עלי לתת לו בית ארבעים על ארבעים של תבואה, וזה שטח ענק שאני לא יכול להביא לו את זה, מה אעשה?" אמר לו: "תגיד למלך שתתן לו את זה בתשלומים, עכשו תתן לו בית של עשרים על עשרים, ואחרי זמן עוד בית של עשרים על עשרים". שאל אותו: "מה הרוחתי מזה?" אמר לו: "אתה לא יודע חשבון? ארבעים כפול ארבעים זה אלף שש מאות, ואלו עשרים כפול עשרים זה ארבע מאות, אז ארבע מאות ועוד ארבע מאות זה שמונה מאות, ואם נן חסכתי לך חמשים אחוז [חצ'ן] מהכמות!" ריש גלותא התפלא: "חמשים אחוז הנחה בלי לבקש מהמלך?", אמר לו: "אל תבקש מהם כלום, הם לא שוים פרוטה, הם גנבים וגזלנים וחומסים בני אדם". (גליון 114 הערה 10).

מהגר"א, וְשֵׁם (עמוד ק"ז) כתוב שהגר"א אומר: אם היה ביכלתי להסתובב בכל העולם, ולשכנע את האשכנזים שישאו פניהם כל יום, הייתי עושה את זה. איזו שמחה גדולה! ואם הגר"א רוצה לשכנע את האשכנזים בזה, אז לנו הספרדים לא מספיק מרן והבן איש חי? והם קבלו את זה, ומאז נושאים פניהם כל יום.

ב. הכלל שבכל מלה שמסתימת בכ"ף סופית שהיא לנוכח כמו יברכה וישמרה, הופכים הכהנים פניהם למיו, שמאל ואמצע, וכן במלה האחרונה "שלוה". (שלחן ערוך סי' קכ"ח סעיף מ"ה) והס'מן "ש"א" (זה כלל שהרבה כהנים לא יודעים עד שמסתכלים בסדור). וככה הדין בזה, שאם אין כהנים והחזן אומר "ברכנו בברכה המשלשת", אז צריך החזן לעשות למיין ושמאל, אבל אם יש כהנים, הרי הם עושים כבר את זה, והחזן אינו צריך לעשות. (גליון 115 אותיות ד', ו').

הלכה נאמנה

ברפת פהנים

א. מרן בבית יוסף (חלק אורח חיים סימן קכ"ח) כותב שחשוב לשאת פנים [ברפת כהנים] בכל יום (כמו מנהג ארץ ישראל), וכך כותב הבן איש חי (שנה ראשונה פרשת תצוה אות ד'), ובכל המקומות נהוג כך. אמנם האשכנזים בחו"ל לא נוהגים כך. ובתוס' נהגו כמו האשכנזים בזה, אבל אבא זצ"ל הנהיג ביישיבה שלו לשאת פנים כל יום, כמו שכתבו מרן והבן איש חי. פעם הייתה קהלה שלנו בחוץ לארץ, ושאלו: "האם אפשר לנו לנהג כמו הבן איש חי ולשאת פנים כל יום?" אמרתי להם שכן. אבל זה לא מספיק להם שמרן פסק ככה, כי התוניסאים נהגו אחרת בזה. לכן הבאתי להם מספר "הגאון החסיד מוילנא" שכתב רבי בצלאל לנדוי, ומביא בו כל מיני ענינים

חידה

שמם זהה ואף כינויו ככינויו. (יש לענות שתי תשובות).

(תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.)

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 | בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (נא לציין שם וטלפון)

שמות הזוכים:

שי יפרח
קרית מלאכי ירושלים

נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

כל גדותיהם. אבל חבל שלא הוציאו מחדושי כלום, חוץ מפרושו על ההגדה שרבו דברים פשוטים מאד. רבי דוד בן בארון זצ"ל היה רב ראשי לתוניסיה, ורק אחרי ששים שנה התעוררו להוציא כתבי יד שלו. אבל אלו חדושים שכתב בילדותו כש'למד אצל רבי שלמה דאנה זצ"ל (מחבר ספר שלימי תורה), והם אינם מעידים אפילו על אחד ממאה מהרמה שלו, כי הוא היה אב בית דין, והחקירות שהיה חוקר בעלי דינים היו מיחדות במינן, כי הם והעורכי דינים שלהם מסתירים ומשקרים ומזויפים, והוא היה מוציא בלעם מפייהם, ממציא להם שאלה ומפיל אותם בפת. אבא זצ"ל אומר שהוא היה לידו בבית הדין ולמד ממנו איך לחקור את העדים. אם הייתי בזמן שהיה החכם הזה חוקר בבית הדין, הייתי רושם את החקירות האלה למזכרת. צריך ללמד לשלל אדם בעולם יש סגולות מיחדות שלו, ואף אחד לא דומה לשני בזה. (גליון 115 אות ב' והערה 2).

ג. רבי יעקב רקאח מחבר ספר שליחו לחם הפנים, נולד בשנת תק"ס, ונפטר בשנת תרנ"א בן תשעים ואחת. הוא לא היה בעל אמצעים. אבל הוציא בחייו כמה ספרים. והיה לו מזל שעכשו מדפיסים כמה ספרים שגשגרו בכתב ידו, אחרי מאה עשרים ושבע שנים. יש לו בקיאות מדהימה, ועל דבר אחד מביא לך מאה וחמשים פוסקים. (גליון 105 אות י"ג והערה 19).

א. הגאון מוילנא [הגר"א] לא הוציא את ספריו בחייו, כי חשש שיבוא לו מזה פבוד קטן, והוא לא רוצה בזה. אבל הפסדנו מזה, כי אחרי פטירתו לא כלם ידעו לערוך את הספרים שלו כמו שצריך, ונפלו שם אלפי שגיאות, כי לא הבינו את כתב ידו (ואם היה כתב היד לפנינו אולי נוכל לפענח בו כמה דברים, אבל חלק גדול הלך בשווא). ולכן מרן החיד"א (בספרו שם הגדולים ערך ספר נשאל דוד) אומר שלמרות כל הענינה, אשרי האדם שמדפיס ספריו בחייו, רק שיאמר שעושה את זה לשם שמים, ואם אתה חושש שתבוא לך מחשבה של גאון, רבנו יוסף חיים זצ"ל [הבן איש חי] כותב בהקדמת הספר שלו: הריני מודיע שכל מה שאני כותב יהיה לשם יחוד קודשא בריך הוא, וכל מחשבה והרהור רע של גאון וכו' אני מבטל אותם בטויל גמור פתח הנשפך. העקר שתלמד תורה לשם שמים. (גליון 114 אות ו').

ב. היה בתוס' חכם גדול, שמו רבי שמעון גז זצ"ל, שהיה דרשן בחסד, ויכל לדבר שעות רק בדברי תורה. הוא היה נותן גם שיעור בגמרא, ופעם אחת נכחתי שם, והוא מבאר את הגמרא בצורה כל כך מתוקה ופשוטה, שאיתה נהנה מכל מלה. לפעמים היה אומר חדושים משלו, ובמקום לומר "אני חדשתי" היה אומר "חכם אשכנזי אומר". בהתחלה לא ידעו מי החכם האשכנזי הזה, ואחר כך הבינו שזה הוא בעצמו, אז שאלו אותו: למה הרב קורא לעצמו אשכנזי? אמר להם: בגלל שהשער שלי ג'ינג'י כמו אשכנזים (ולא היה לו ג'ון)... אני זוכר שהיו לו שלש מחברות ענקיות ואולי יותר (וגדל כל אחת כמו גדל של גמרא), שמלאות חדושים על

שור: הרה"ג ר' שמואל עינא שליט"א